

Cea mai importantă conversație

raport studiu cantitativ – sondaj cu părinți

August 2024

| Context (1/2)

În România contemporană, percepțiile și atitudinile față de bani și gestionarea resurselor financiare sunt influențate de o serie de factori sociali, economici și culturali, care se manifestă diferit în rândul generațiilor. Un segment demografic deosebit de important, care necesită o atenție sporită în cadrul acestei dinamici, îl constituie adolescenții și părinții acestora.

Pe măsură ce România traversează schimbări economice și sociale semnificative, modul în care aceste două grupuri percep și gestionează aspectele financiare capătă relevanță atât pentru înțelegerea fenomenelor economice actuale, cât și pentru prognozarea comportamentelor viitoare în raport cu banii.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, **salariul mediu net în România** a crescut de la aproximativ 1.200 RON în 2010 la peste 4.000 RON în 2023, reflectând o creștere substanțială a veniturilor disponibile pentru multe familii. De asemenea, **venitul mediu lunar pe gospodărie** a evoluat semnificativ, de la aproximativ 2.300 RON în 2010 la peste 5.500 RON în 2023. **Această creștere a veniturilor a influențat percepțiile și atitudinile față de bani, generând atât oportunități, cât și provocări pentru familiile românești.**

Context (2/2)

Părinții, adesea modelatori esențiali ai valorilor și comportamentelor adolescente, își formează atitudinile financiare în contextul propriei experiențe cu tranziția economică post-comunistă (*perioada anilor 1995-2010 este perioada în cadrul căreia cei mai mulți dintre actualii părinți de adolescenți din România s-au integrat pe piața muncii și au început să câștige proprii bani*), instabilitatea pieței muncii și diversele crize economice prin care a trecut țara. Aceștia se confruntă cu dileme legate de educația financiară a copiilor lor, oscilând între **dorința de a-i proteja de dificultăți economice și nevoia de a le insufla responsabilitatea financiară**.

Adolescenții, pe de altă parte, își construiesc propriile percepții despre bani într-un context tot mai digitalizat și globalizat, unde accesul la informație este facilitat de tehnologie, dar unde tentațiile consumeriste sunt la fel de puternice. Adesea adolescenții români sunt influențați de rețelele sociale în deciziile lor de cumpărare (*dovadă fiind numeroasele campanii de marketing de succes care au fost realizate în colaborare cu diferiți influenceri*), ceea ce evidențiază importanța influențelor externe în formarea comportamentului financiar.

Această **dublă perspectivă** – cea a părinților, cuprinsă **între tradiționalism și adaptare la noile realități economice**, și cea a adolescenților, care **explorează autonom noțiunile financiare** – contextul actual care alcătuiește o imagine complexă a relației dintre generații în ceea ce privește banii și aspectele financiare. Analiza acestor percepții este esențială pentru a înțelege **cum se pregătesc tinerii pentru viața economică adultă și cum influențează părinții lor aceste pregătiri**, într-un context social și economic în continuă schimbare.

Obiectivele cercetării

CEA MAI IMPORTANTĂ CONVERSAȚIE – ce este important în relația părinte-copil?, care este cea mai importantă conversație?, cum stabilim prioritățile în viață?, cum învățăm să planificăm?, cum planificăm cheltuielile?, cum ajungem la conversația despre bani?, cum se câștigă?, cum se cheltuie?, ce înseamnă bani?

Obiective:

- Studierea părinților de adolescenți cu privire la relația lor și la temele abordate în conversații.
- Identificarea strategiilor eficiente de comunicare și stabilire a priorităților în familie.
- Evaluarea impactului intervenției asupra dinamicilor conversaționale și a relației părinte-copil.

Abordare metodologică

Cercetare cantitativă sub formă de sondaj de opinie:

- **Număr de chestionare:** 404 (CAWI), părinți cu copii 12-17 ani din întreaga țară.
- **Modalitatea de realizare:** online
- **Durata chestionarului:** aproximativ 15 minute
- **Perioadă colectare date:** 14 - 22 august

Realizarea acestui studiu cantitativ înaintea lansării campaniei de comunicare permite identificarea aspectelor de ordin financiar pe care părinții le-au discutat cu copiii lor, a aspectelor pe care intenționează să le discute și a celor pe care vor să le evite.

Studiul post-campanie va ajuta la identificarea aspectelor care s-au îmbunătățit și va permite compararea aspectelor de ordin financiar pe care părinții le-au discutat cu copiii lor în urma campaniei, a aspectelor pe care intenționează să le discute și a celor pe care vor să le evite în continuare.

Executive summary (1/2)

Actuala generație a părinților care au copii cu vârste cuprinse între 12-17 ani din România **este mai deschisă să discute despre bani și aspecte financiare decât au fost părinții lor.** Totuși, lipsa discuțiilor cu privire la bani și aspecte financiare din copilărie se resimte în **carențele pe care le au în ipostaza de părinți.** Actualii părinți le-au vorbit copiilor despre **economisire** și despre ce înseamnă să fii **chibzuit cu banii**, dar **nu au putut aborda încă subiecte precum investiții, fixarea unor obiective financiare sau carduri de credit și datorii**, chiar dacă își doresc acest lucru. Această situație poate fi explicată prin faptul că mai mult de jumătate dintre actualii părinți (56%) au auzit cel mai des în copilărie ”nu avem bani”, iar 22% nu au auzit nimic despre bani pentru că părinții lor au evitat acest subiect.

Mai mult decât atât, există și **subiecte cu privire la aspecte financiare pe care o parte dintre actualii părinți nu doresc să le discute niciodată cu copiii lor** precum subiectul datoriilor/creditelor familiei, suma veniturilor familiei sau despre investiții. Cel mai probabil consideră că nu este necesar ca ai lor copii să cunoască aceste aspecte sau consideră că nu dețin suficiente informații pe unele subiecte, precum subiectul investițiilor.

Investițiile constituie un subiect dificil pentru părinți, 42% și-ar dori să discute în viitor despre acest aspect cu copiii lor, dar încă nu știu când o vor face, iar 11% nu vor să abordeze acest subiect niciodată.

Executive summary (2/2)

Din compararea veniturile autoevaluate cu cele absolute se remarcă faptul că **modul în care sunt gestionati banii face diferența asupra calității vieții și nu neapărat suma acestora**. Mai mult de jumătate (64%) dintre persoanele care au un venit familiar lunar sub 5000 de lei consideră că banii le ajung pentru un trai decent, iar 8% consideră că acești bani le ajung pentru tot ceea ce le este necesar fără să se restrângă. Doar 59% (cu 5% mai puțin) dintre cei care au venitul mediu lunar al familiei peste 8000 de lei consideră că acești bani le ajung pentru un trai decent.

Famiile cu venituri **sub 5000 de lei** consideră că bunăstarea financiară a familiei reprezintă **asigurarea tuturor necesităților de bază**. Famiile cu venituri între **5001 și 8000 de lei** consideră că bunăstarea financiară reprezintă **gestionarea eficientă a banilor disponibili**. Cei care au venituri lunare peste **8000 de lei** consideră că bunăstarea financiară reprezintă un **fond de urgență pentru situații neprevăzute și venituri recurente mai mari decât cheltuielile**.

Cu cât cresc veniturile familiei, cu atât crește probabilitatea de a deschide un cont de economii pentru copii.

În cadrul familiilor cu venituri mai reduse se discută mai des despre economisire.

În cadrul familiilor cu venituri mai ridicate se pune un accent mai mare pe excursii, vacanțe și experiențe diverse.

Momentul oportun pentru prima conversație despre bani

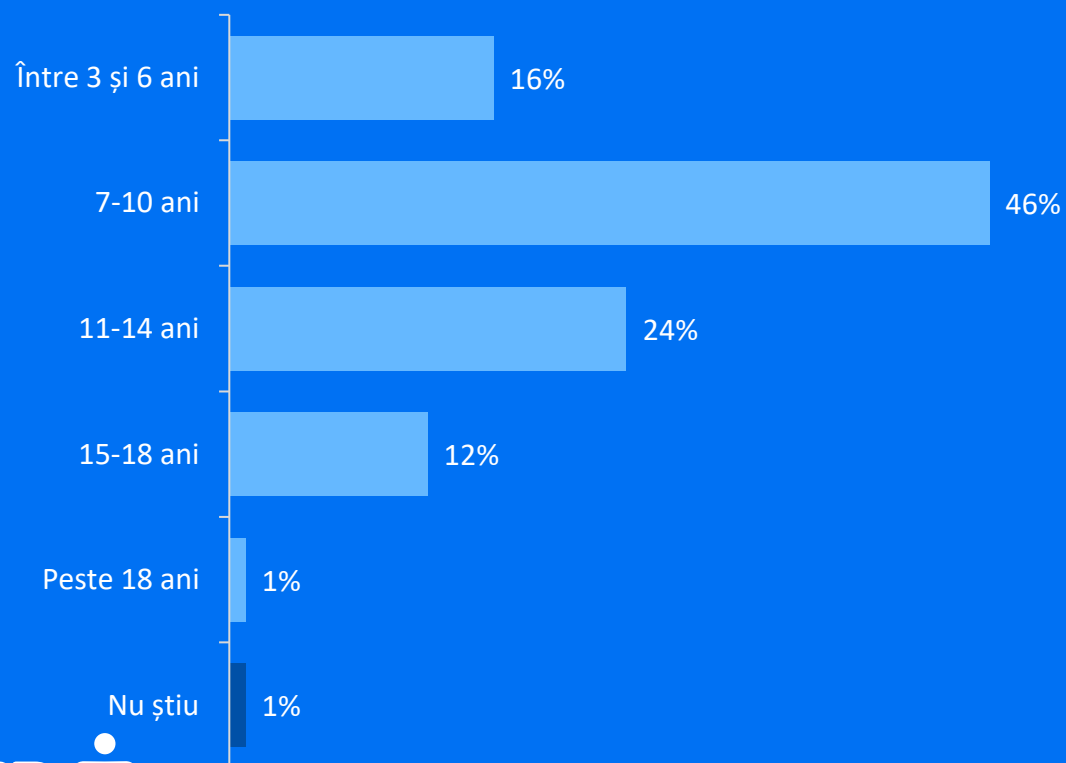

Vârsta adecvată primei conversații despre bani

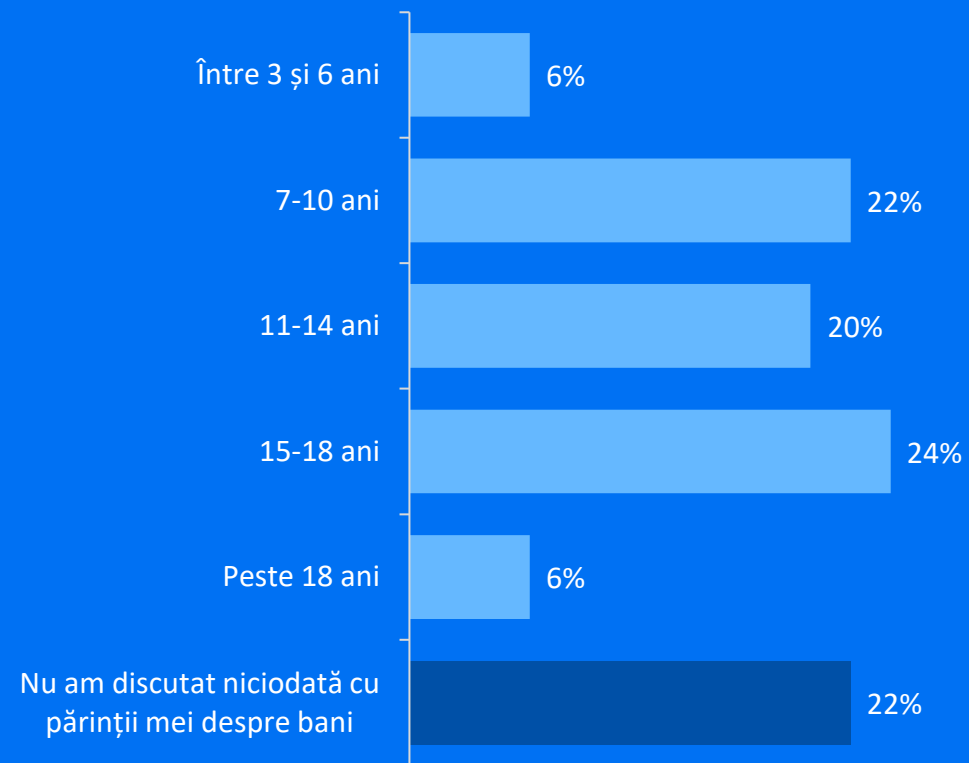
Vârsta adecvată primei conversații despre bani în viziunea părinților

Q1. Care considerați că este vârsta potrivită pentru a discuta prima dată cu copiii despre bani?

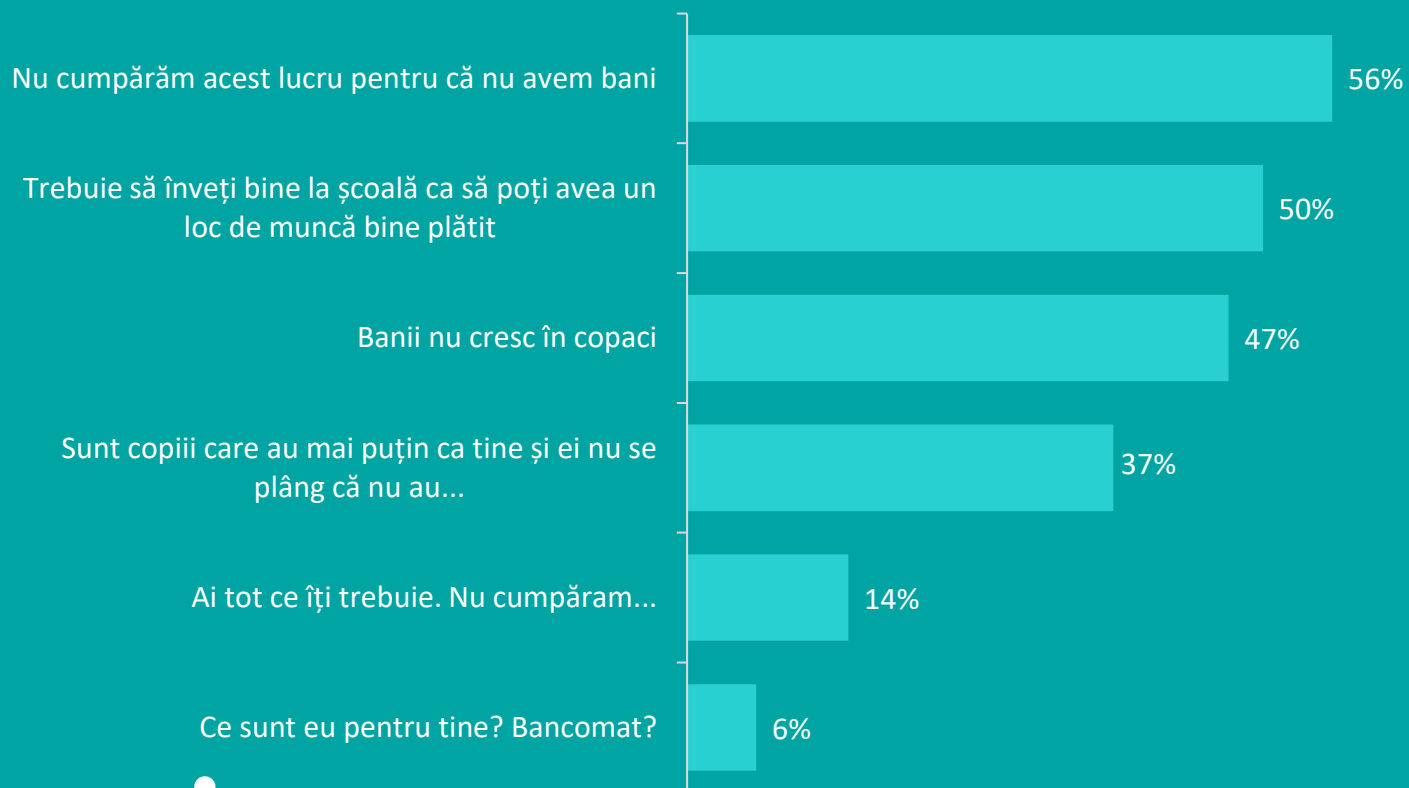
Vârsta la care actualii părinți au discutat prima dată cu părinții lor despre bani

Q2. Ce vârstă aveți atunci când ați vorbit cu părinții dumneavoastră despre bani?

Aspectele despre bani pe care le-au auzit cel mai des în copilărie actualii părinți

Q3. Ce v-au spus cel mai des părinții dumneavoastră despre bani? (maxim 3 opțiuni de răspuns)

Actualii părinți de adolescenți din România au crescut într-o perioadă în care situația economică era una dificilă și cea mai des auzită sintagmă referitoare la bani în adolescența lor a fost "nu cumpărăm acest lucru pentru că nu avem bani". Un alt aspect pe care l-au auzit frecvent în copilărie actualii părinți de adolescenți a fost faptul că trebuie să învețe bine la școală ca să poată avea un loc de muncă bine plătit.

Subiectele legate de bani care
au fost discutate în familie,
urmează sau nu vor fi
discutate niciodată

Subiectele legate de bani care au fost discutate în familie, urmează sau nu vor fi discutate niciodată

BCR

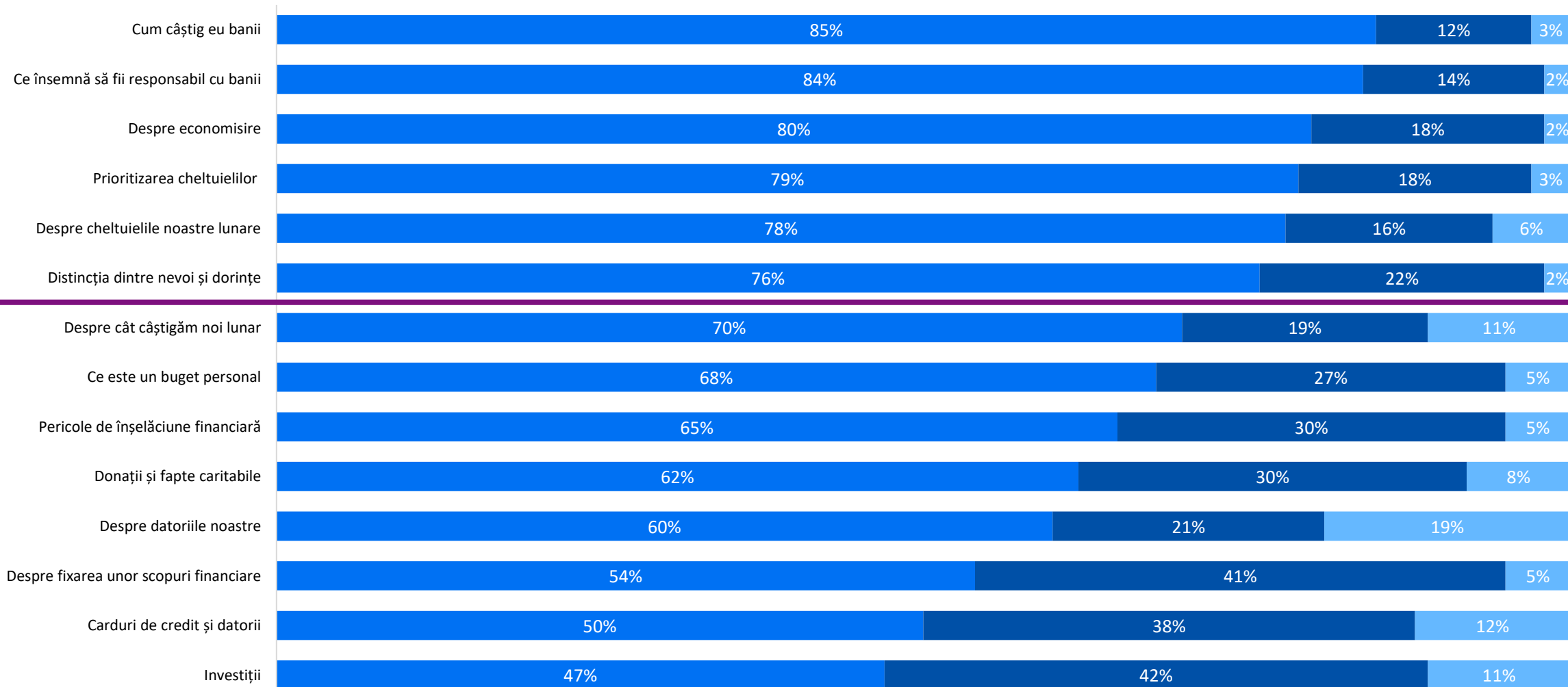
cult research
agile.empathy

Q4. Ce discutați dumneavoastră cu copilul/copiii despre bani?

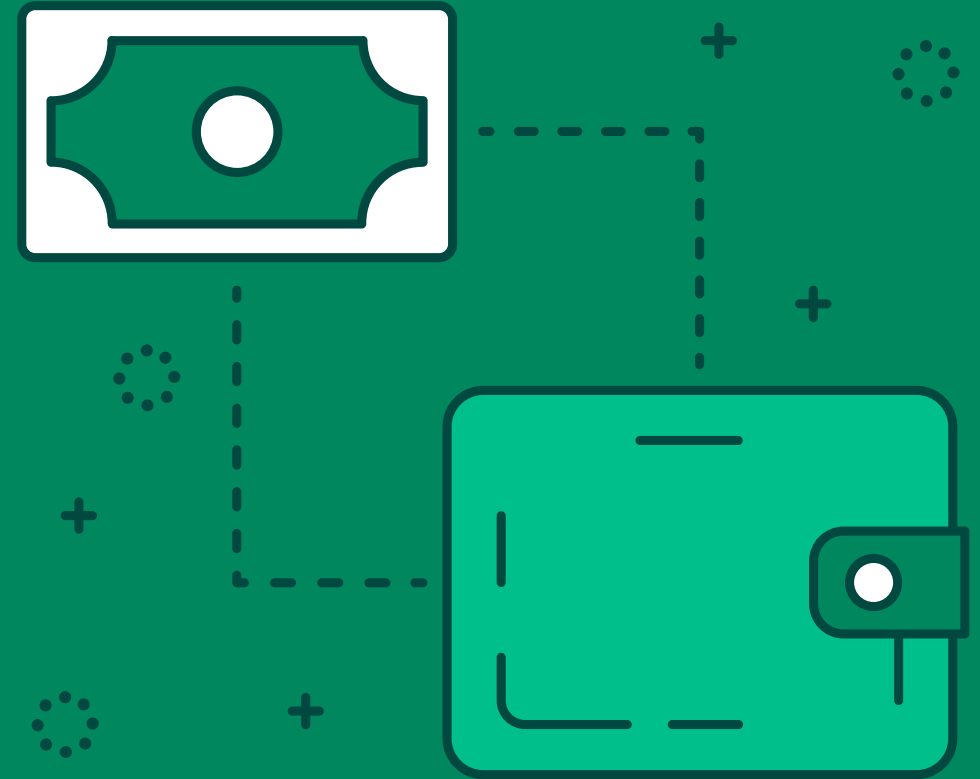
Am discutat acest aspect

Nu am discutat acest aspect, dar doresc să îl discutăm

Nu am discutat acest aspect și nu intenționez să îl discutăm

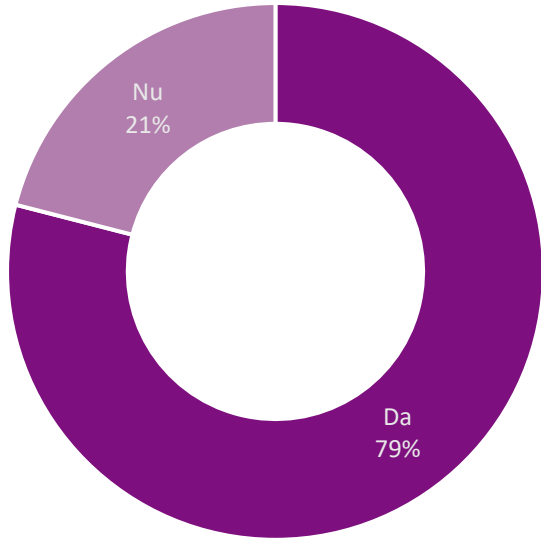
Bugetele adolescenților, cheltuielile și sursele de venit ale acestora

Bugetul lunar oferit adolescenților

Q5. Le oferiți copiilor un buget periodic de bani de buzunar?

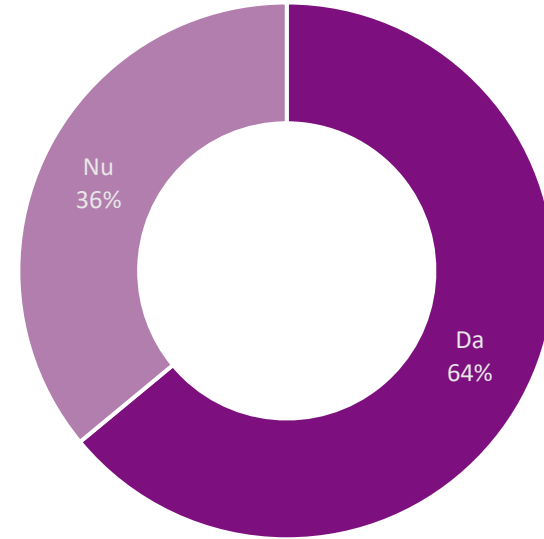

Q6. (Dacă da la Q5) Care este bugetul lunar pe care îl oferiți copilului? N=317

Bugetul oferit lunar adolescenților în funcție de vârstă

	12-14 ani	15-17 ani
Sub 300 lei	66%	53%
301 – 600 lei	28%	34%
Peste 600 de lei	6%	13%
	100%	100%

Q7. Le oferiți bani copiilor și pentru a economisi?

Mai mult de trei sferturi dintre părinți (79%) le oferă copiilor lor adolescenți bani de buzunar periodic.

Mai mult de jumătate (66%) dintre părinții care au copii cu vârste cuprinse între 12 și 14 ani le oferă acestora cel mai adesea un buget lunar mai mic de 300 de lei. Puțin peste o treime (34%) dintre părinții care au copii cu vârste cuprinse între 15 și 17 ani le oferă acestora un buget lunar cuprins între 301 și 600 lei, iar 13% le oferă un buget mai mare de 600 de lei.

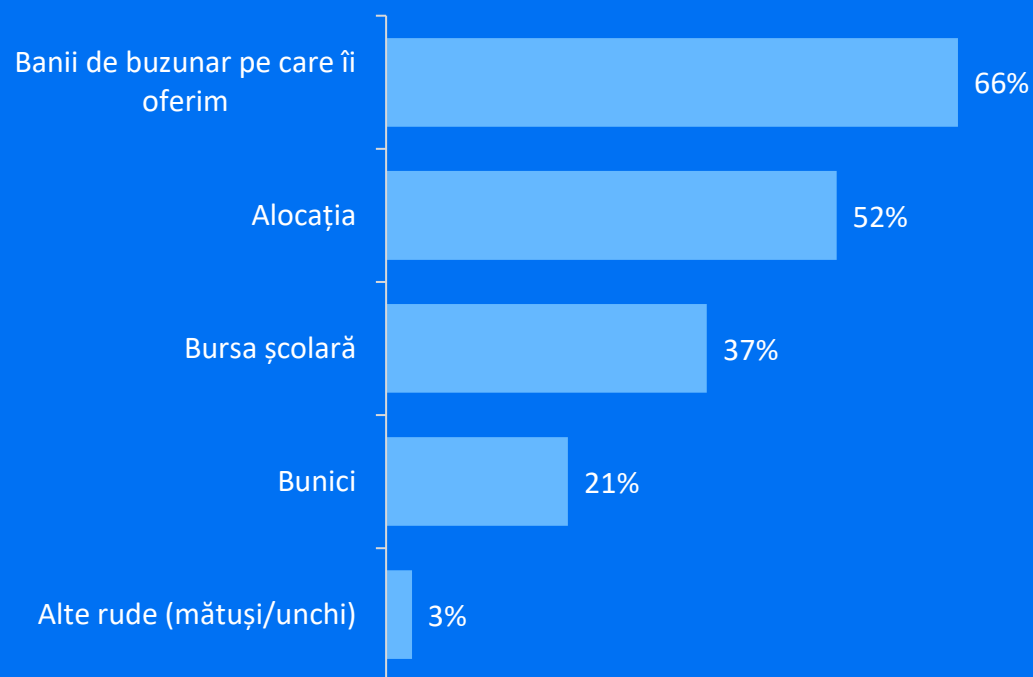
Este important de remarcat că mai mult de jumătate dintre părinți (64%) oferă bani copiilor pentru a-i învăța și ajuta să economisească.

Principalele surse de bani și principalele cheltuieli ale adolescenților

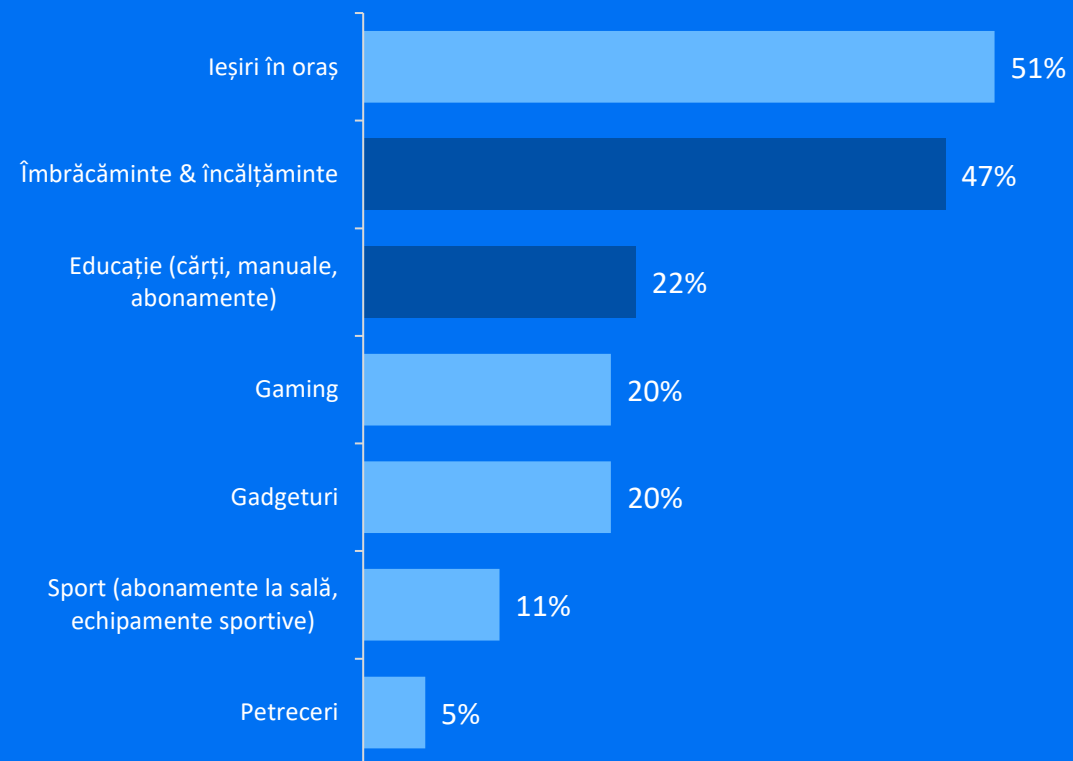
Sursele de venit ale adolescenților

Q8. Care sunt principalele surse de bani pentru copilul dumneavoastră în prezent?
(maxim 2 opțiuni de răspuns)

Principalele cheltuieli ale adolescenților

Q9. Care sunt principalele cheltuieli ale copilului/ copiilor dumneavoastră din bugetul lui/lor propriu? (maxim 2 opțiuni de răspuns)

Subiectele care generează tensiune în cadrul familiei și strategiile de detensionare

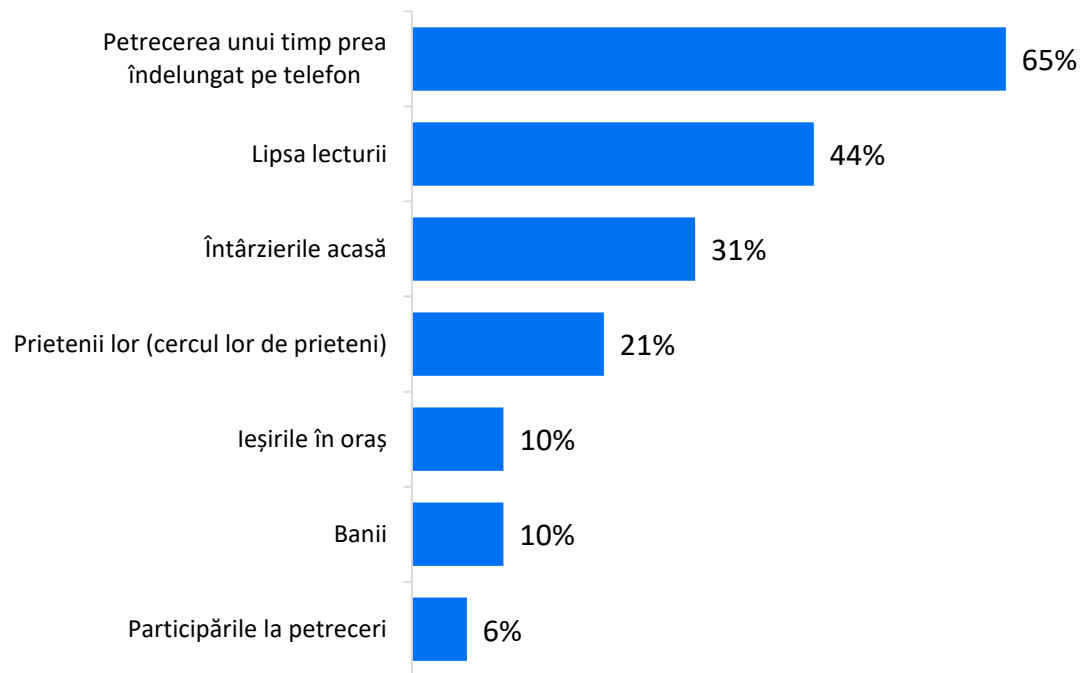

Subiectele care generează tensiune în cadrul familiei și strategiile de detensionare

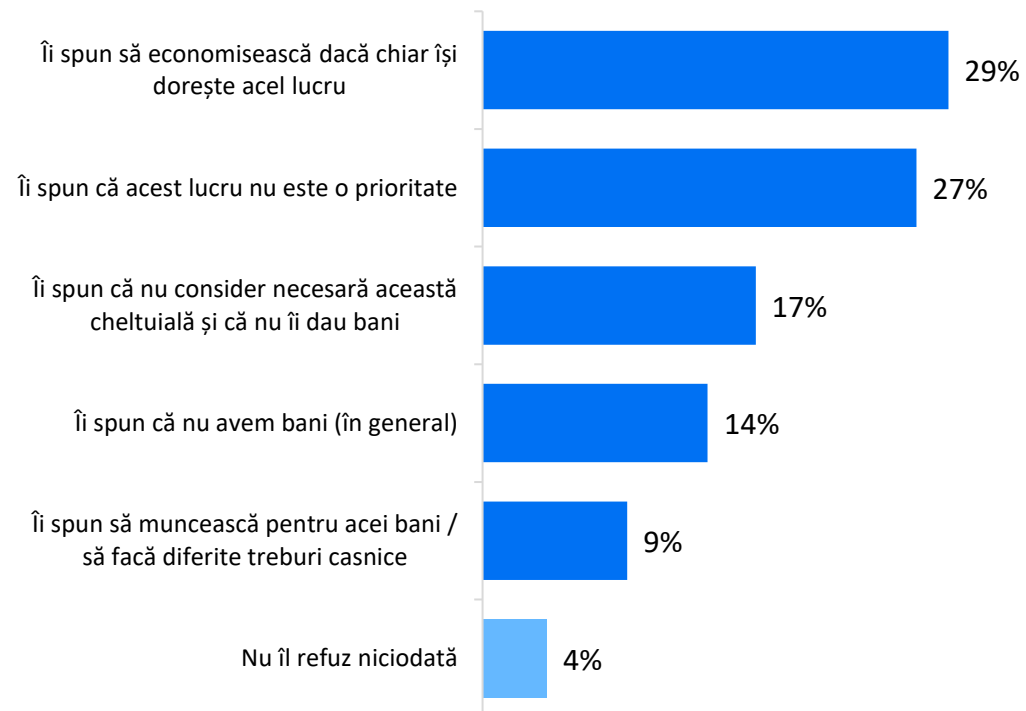
Principalele motive de ceartă

Q10. Care sunt principalele motive de ceartă cu copiii în familia dumneavoastră?
(maxim 5 opțiuni de răspuns)

Strategiile de detensionare

Q11. Cum procedați să nu ajungeți în conflict/disensiune când refuzați să îi oferiți bani copilului pentru ceva ce considerați că nu este necesar?

Autoevaluarea veniturilor și a bunăstării financiare a familiei

Autoevaluarea veniturilor familiei de către părinți

Q12. Cum percepeți dumneavoastră veniturile familiei și cum credeți că le percepe copilul/copiii?

	Abia ne ajung pentru strictul necesar	Ne ajung pentru un trai decent (fără lucruri "de firmă")	Veniturile ne permit să avem tot ce ne trebuie, dar nu vor părinții să cumpere tot ce ne dorim	Reușim să avem tot ce ne trebuie, fără să ne restrângem (inclusiv ceea ce își doresc copiii)	Nu pot aprecia
Evaluarea părinților	14%	65%	0%	19%	2%
Evaluarea copilului/copiilor*	9%	37%	37%	9%	8%
* părinții au răspuns așa cum consideră ei că evaluează veniturile familiei copiii lor					100% pe rând

Autoevaluarea veniturilor familiei de către părinți raportată la valoarea acestora

Q12. Cum percepeți dumneavoastră veniturile familiei și cum credeți că le percepe copilul/copiii?

	sub 5000 de lei	5001-8000 de lei	peste 8000 de lei
Abia ne ajung pentru strictul necesar	25%	11%	7%
Ne ajung pentru un trai decent (fără lucruri "de firmă")	64%	70%	59%
Reușim să avem tot ce ne trebuie, fără să ne restrângem (inclusiv ceea ce își doresc copiii)	8%	16%	33%
Nu pot aprecia	3%	3%	1%

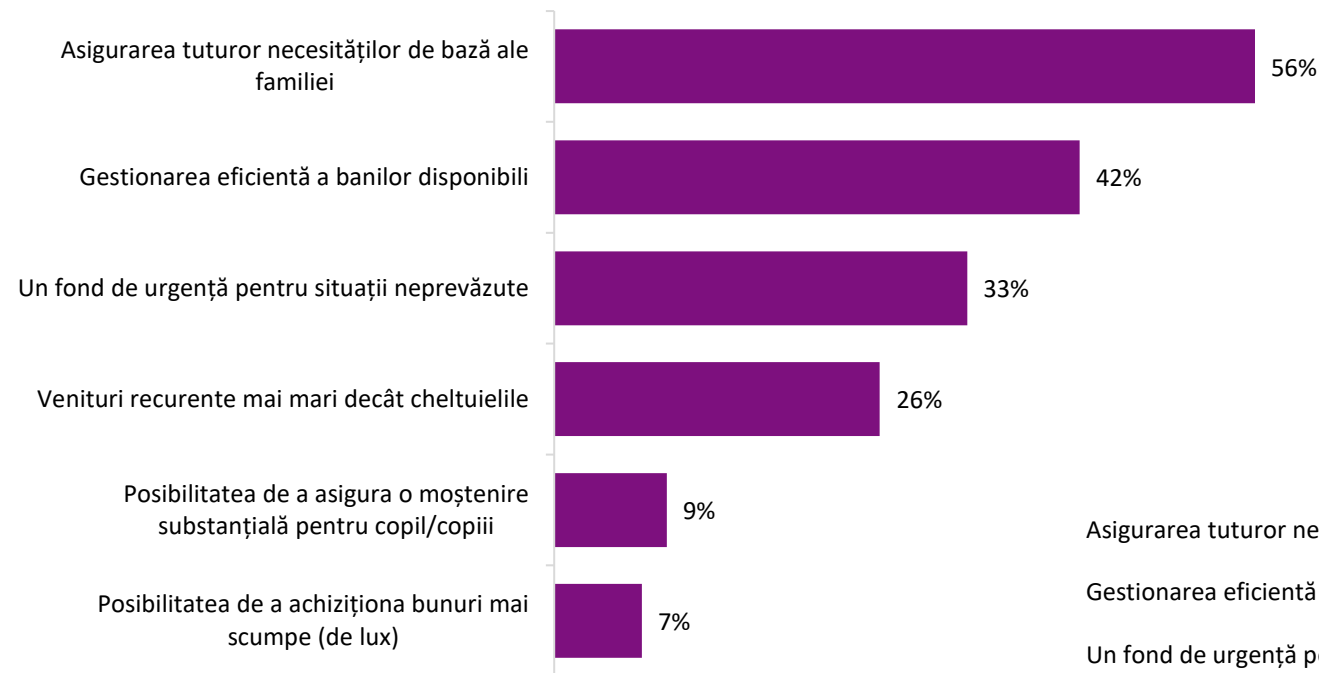
După cum se observă din compararea veniturile autoevaluate cu cele absolute se remarcă faptul că **modul în care sunt gestionați banii face diferența asupra calității vieții și nu neapărat suma acestora**. Mai mult de jumătate (64%) dintre persoanele care au un venit familiar lunar sub 5000 de lei consideră că banii le ajung pentru un trai decent, iar 8% consideră că acești bani le ajung pentru tot ceea ce le este necesar fără să se restrângă. Doar 59% (cu 5% mai puțin) dintre cei care au venitul mediu lunar al familiei peste 8000 de lei consideră că acești bani le ajung pentru un trai decent.

Factorii care definesc bunăstarea financiară a familiei și raportarea acestora la venituri

Q13. Ce înseamnă pentru dumneavoastră bunăstarea financiară a familiei? (maxim 2 opțiuni de răspuns)

Factorii care definesc bunăstarea financiară a familiei

Factorii care definesc bunăstarea financiară a familiei raportați la venituri

Famiile cu venituri sub 5000 de lei consideră că bunăstarea financiară a familiei reprezintă asigurarea tuturor necesităților de bază. Famiile cu venituri între 5001 și 8000 de lei consideră că bunăstarea financiară reprezintă gestionarea eficientă a banilor disponibili. Cei care au venituri lunare peste 8000 de lei consideră că bunăstarea financiară reprezintă un fond de urgență pentru situații neprevăzute și venituri recurente mai mari decât cheltuielile.

	< 5000 de lei	5001-8000 de lei	> 8000 de lei
Asigurarea tuturor necesităților de bază ale familiei	64%	54%	52%
Gestionarea eficientă a banilor disponibili	40%	49%	38%
Un fond de urgență pentru situații neprevăzute	26%	33%	38%
Venituri recurente mai mari decât cheltuielile	19%	24%	35%
Posibilitatea de a achiziționa bunuri mai scumpe (de lux)	5%	8%	8%
Posibilitatea de a asigura o moștenire substanțială pentru copil/copiii	7%	9%	11%

Acțiuni concrete pentru viitorul financiar al copiilor

Q14. Când vă gândiți la viitorul financiar al copiilor ce acțiuni concrete faceți?
(maxim 2 opțiuni de răspuns)

Acțiuni concrete pentru viitorul financiar al copiilor

Acțiuni concrete pentru viitorul financiar al copiilor în funcție de veniturile familiei

Cu cât cresc veniturile familiei, cu atât crește probabilitatea de a deschide un cont de economii pentru copii.

În cadrul familiilor cu venituri mai reduse se discută mai des despre economisire.

În cadrul familiilor cu venituri mai ridicate se pune un accent mai mare pe excursii, vacanțe și experiențe diverse.

	< 5000 de lei	5001-8000 de lei	> 8000 de lei
Am deschis conturi de economii pentru ei	33%	39%	56%
Discutăm periodic despre economisire și investiții	40%	35%	23%
Investim în cursuri și activități care să îi ajute să se dezvolte	22%	28%	29%
Mergem în excursii și vacanțe pentru a le oferi experiențe diverse	19%	26%	31%
Le ofer exemplul meu personal de cheltuire și economisire	34%	37%	24%
Nu fac nimic special, vor ști ei să se descurce	6%	7%	6%

Concluzii

Concluzii – raport cantitativ (1/5)

Momentul oportun pentru prima conversație despre bani

- ❑ Părinții adolescenților cu vârste cuprinse între 12-17 ani din România consideră în proporție de 46% că **vârsta adecvată primei conversații despre bani cu copiii este în jurul vârstei de 7-10 ani**, iar 24% consideră că această primă conversație despre bani trebuie să aibă loc în jurul vârstei de 11-14 ani.
- ❑ Este important de remarcat că **22% dintre actualii părinți de adolescenți au declarat în cadrul acestui studiu că ei nu au discutat niciodată cu părinții lor despre bani**, iar aproximativ 30% au discutat cu părinții lor despre bani după vârsta de 15 ani.
- ❑ Actualii părinți de adolescenți din România au crescut într-o perioadă în care situația economică era una dificilă și cea mai des auzită sintagmă referitoare la bani în adolescența lor a fost **”nu cumpărăm acest lucru pentru că nu avem bani”**. Un alt aspect pe care l-au auzit frecvent în copilărie actualii părinți de adolescenți a fost faptul că trebuie să învețe bine la școală ca să poată avea un loc de muncă bine plătit.

Concluzii – raport cantitativ (2/5)

Subiectele legate de bani care au fost discutate în familie

- Părinții adolescenților cu vârste cuprinse între 12-17 ani din România au declarat în proporție de 85% că le-au explicat copiilor lor cum câștigă ei banii (le-au vorbit despre ocupația/profesia lor), iar 84% le-au explicat copiilor despre ce înseamnă să fie responsabili cu banii și 80% le-au vorbit despre economisire.
- Topul subiectelor de discuție care au fost evitate până acum, dar pe care părinții doresc să le abordeze** cu copiii lor este format din subiectul investițiilor (42% vor să discute acest aspect în viitor), despre fixarea unor scopuri financiare (41%), cardurile de credit și datoriile (38%), pericolele de înșelăciune financiară (30%) și despre donații și fapte caritabile (30%).
- Topul subiectelor de discuție pe care părinții din România nu vor să le abordeze niciodată** cu copiii lor (indiferent de vârsta acestora) este format din discuții despre datoriile/creditele familiei (19%), cardurile de credit (12%), despre câți bani câștigă (11%) și despre investiții (11%).

Concluzii – raport cantitativ (3/5)

Bugetele adolescenților, cheltuielile și sursele de venit ale acestora

- Mai mult de trei sferturi dintre părinți (79%) le oferă copiilor lor adolescenți bani de buzunar periodic.
- Mai mult de jumătate (66%) dintre părinții care au copii cu vârste cuprinse între 12 și 14 ani le oferă acestora cel mai adesea un buget lunar mai mic de 300 de lei. Puțin peste o treime (34%) dintre părinții care au copii cu vârste cuprinse între 15 și 17 ani le oferă acestora un buget lunar cuprins între 301 și 600 lei, iar 13% le oferă un buget mai mare de 600 de lei.
- Este important de remarcat că mai mult de jumătate dintre părinți (64%) oferă bani copiilor pentru a-i învăța și ajuta să economisească.
- Principalele surse de venit ale adolescenților constau în banii de buzunar pe care îi primesc de la părinți și alocația lor.
- Principalele cheltuieli ale adolescenților constau în "ieși în oraș", îmbrăcăminte și încălțăminte, manuale sau caiete sau alte aspecte necesare pentru școală. Important de remarcat este că banii necesari pentru îmbrăcăminte, încălțăminte și cele necesare pentru școală sunt acoperiți de către părinți și nu interferează cu bugetul pe care adolescenții îl administrează independent.

Concluzii – raport cantitativ (4/5)

Subiectele care generează tensiune în cadrul familiei și strategiile de detensionare

- ❑ Principalele 5 motive de ceartă dintre părinți și adolescenți constau în petrecerea unui timp prea îndelungat pe telefon (65%), lipsa lecturii (44%), întârzierile acasă (31%) și cercul de prieteni al copilului (21%). Discuțiile în contradictoriu despre bani sunt un subiect care generează tensiune doar în cazul a 10% dintre familii.
- ❑ Cea mai des utilizată strategie de către părinți pentru a detensiona o situație apărută atunci când refuză să îi ofere bani copilului pentru ceva ce considerați că nu este necesar constă în a îi spune copilului să economisească dacă chiar își dorește acel lucru (29%). O altă strategie constă în a îi spune copilului că acest lucru nu este o prioritate (27%) sau a îi spune că nu consideră necesară această cheltuială și din acest motiv nu îi va da banii respectivi (14%). Pe de altă parte, 4% dintre părinții care au copiii cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani au afirmat că ei nu refuză niciodată cererile copiilor.

Concluzii – raport cantitativ (5/5)

Autoevaluarea veniturilor și a bunăstării financiare a familiei

- Din compararea veniturile autoevaluate cu cele absolute se remarcă faptul că **modul în care sunt gestionați banii face diferența asupra calității vieții și nu neapărat suma acestora**. Mai mult de jumătate (64%) dintre persoanele care au un venit familiar lunar sub 5000 de lei consideră că banii le ajung pentru un trai decent, iar 8% consideră că acești bani le ajung pentru tot ceea ce le este necesar fără să se restrângă. Doar 59% (cu 5% mai puțin) dintre cei care au venitul mediu lunar al familiei peste 8000 de lei consideră că acești bani le ajung pentru un trai decent.
- Familiile cu venituri sub 5000 de lei consideră că bunăstarea financiară a familiei reprezintă asigurarea tuturor necesităților de bază. Familiile cu venituri între 5001 și 8000 de lei consideră că bunăstarea financiară reprezintă gestionarea eficientă a banilor disponibili. Cei care au venituri lunare peste 8000 de lei consideră că bunăstarea financiară reprezintă un fond de urgență pentru situații neprevăzute și venituri recurente mai mari decât cheltuielile.

Acțiuni concrete pentru viitorul financiar al copiilor

- Cu cât cresc veniturile familiei, cu atât crește probabilitatea de a deschide un cont de economii pentru copii.
- În cadrul familiilor cu venituri mai reduse se discută mai des despre economisire.**
- În cadrul familiilor cu venituri mai ridicate se pune un accent mai mare pe excursii, vacanțe și experiențe diverse.